

در مورد واکسیناسیون علیه مرض زونا (هرپس زوستر، زوستر) – با واکسن غیر فعال تحت واحد (نوترکیب)

زونا (زوستر) جوش جلدی بسیار دردناک و محدود بصورت موضعی است که ذریعه وایرس واریسلا زوستر بوجود می‌آید، یعنی همان وایرسی که عامل مرض چیچک (واریسلا) نیز هست. در جرمنی بر بنیاد برآورد تقریبی سالانه 300,000 نفر به این مرض مبتلا می‌شوند و این روند در حال افزایش است.

زوستر صرفاً در اشخاصی ظاهر می‌شود که در گذشته قبلاً به وایرس چیچک مبتلا شده بودند. اولین تماس در زندگی با وایرس واریسلا زوستر (VZV) باعث مرض چیچک می‌شود که در بعضی موارد ممکن است روند نامحسوسی نیز داشته باشد. زمانی که چیچک بهبود پیدا می‌کند، تعدادی وایرس در گره‌های عصبی (گانگلیون) نخاع و مغز باقی می‌مانند. آن‌ها می‌توانند در آنجا بدون ایجاد علائم مرض در تمام مدت عمر دوام بیاورند. با بلند رفتن سن، بخصوص در اشخاصی از 50 ساله به بالا و در اشخاص با سیستم امنیتی ضعیف شده (همچنان در اثر مصرف دواها) ممکن است این وایرس‌ها مجدداً فعال شوند. در این صورت فعال شدن مجدد عفونت وایرس واریسلا زوستر (VZV) در ناحیه تامین عصب مربوطه باعث به مشاهده رسیدن علائم معمول مرض زوستر می‌شود: احساسات ناخوشایند و غیر معمول بدن، سرخی جلد، ایجاد تاول در یک ناحیه محدود و بیشتر اوقات دردهای به شدت بروز یافته. در بسیاری از موارد بدن یا ناحیه رو و معمولاً صرفاً یک طرف بدن یا رو تحت تاثیر این علائم واقع می‌شوند. نام زونا (Gürtelrose) از ابتلای عصب‌هایی نشأت می‌گیرد که از ستون فقرات برآمده و به شکل کمربند (نصفه) در تمام اطراف بدن امتداد دارند.

زونا به نوبه خود از یک شخص به شخص دیگر منتقل نمی‌شود، البته ممکن است اشخاص مریض این وایرس‌ها را به اشخاص مستعد مریضی (غیر امن) منتقل کنند، بطور مثال از پدر و مادر کلان به نواسه‌ها که در این صورت به چیچک مبتلا می‌شوند. انتقال مرض صرفاً در اثر ابتلا از طریق آلوده شدن به محتویات تاول قابل‌ممکن است، نی از طریق سرفه و عطسه.

زونا بیشتر در سن بالاتر ظاهر می‌شود. در ناحیه تامین عصب مربوطه ابتدا در جلد تاول‌هایی ظاهر می‌شوند که بعداً خشک و به یک پوسته سخت تبدیل می‌شوند. دردها در ناحیه عصب مربوطه ممکن است سال‌ها تداوم داشته باشند (درد عصبی بعد از زوستر). ضمن مشکلات احتمالی از قبیل موارد فلج شدن یا عفونت‌های باکتریایی مضاعف در نواحی جلدی مبتلا به زوستر در موارد نادر تشویش از بروز التهابات نخاعی، مننژیت یا التهابات مغزی وجود دارد. در صورت ابتلای اعصاب واقع در ناحیه رو، ممکن است التهاباتی در چشم با درگیر شدن شبکیه یا عصب بینایی، اختلالات شنوایی یا تعادل یا فلج شدن عضلات ناحیه رو بروز کند. در بعضی موارد ممکن است زوستر تا نواحی عصبی مجاور و در موارد بسیار نادر حتی در سراسر بدن گسترش پیدا کند (Zoster generalisatus).

دو دوا وجود دارد که ممکن است باعث تسریع تداوی ظاهر جلد شود، اما با توجه به دردهای عصبی باقیمانده، گزینه‌های معالجوی محدود است. واکسیناسیون علیه زونا به محافظت در مقابل خود مرض زوستر و بروز وضعیت‌های درد طولانی مدت (درد عصبی بعد از هرپس (PHN)) کمک می‌کند.

واکسن

واکسن غیر فعال زوستر از طریق تکنالوجی DNA نوترکیب تولید می‌شود. این واکسن حاوی پروتئین تاثیر گذار در عکس‌العمل امنیتی و برگرفته از ماده جنیبتیک عوامل بوجود آورنده مرض است که به یک تقویت کننده اثر (Adjuvans) متصل است. واکسن در عضله و ترجیحاً در بازو تزریق می‌شود (تزریق عضلی). واکسن غیر فعال علیه زونا برای اشخاصی از 50 ساله به بالا مجاز است.

این واکسن را می‌توان همزمان با واکسن غیر فعال شده انفلونزا، واکسن پنوموکوک 23 ظرفیتی و همچنان همراه با واکسیناسیون توام علیه کزاز، دیفتیری و سیاه سرفه – در نواحی جداگانه بدن (بازوی راست و چپ) تزریق نمود. در مورد تزریق همزمان با دیگر واکسن‌ها تا به فعلاً تجربیاتی وجود ندارد.

کدام اشخاص باید واکسن شوند؟

کمپسیون دائمی واکسیناسیون (STIKO) انجام واکسیناسیون را در موارد ذیل توصیه می‌کند

- به حیث واکسیناسیون استندرد برای همه اشخاص بالاتر از 60 سال
- همچنان برای اشخاصی از 50 ساله به بالا در معرض خطر مرتبط با صحت افزایش یافته به دلیل یک مریضی زمینه‌ای مانند بطور مثال:
- مریضان دارای اختلال سیستم امنیتی مادرزادی، اکتسابی یا در اثر مصرف دواها
- ابتلا به HIV
- آرترید روماتوئید یا لوپوس اریتماتوز سیستمیک
- امراض التهابی مزمن روده
- امراض مزمن کلیوی
- امراض ریوی: مرض انسداد مزمن ریه (COPD) یا نفس‌تنگی
- مرض دیابت.

واکسن 2 بار در فاصله حداقل 2 ماهه، البته حداکثر بعد از 6 ماه تزریق می‌شود. مصونیت از طریق واکسیناسیون حدود 4 هفته بعد از دوز دوم قابل انتظار است. در حال حاضر مشخص نیست که آیا متعاقباً بعد از چند سال دوز دیگری ضرور است یا خیر.

کدام اشخاص نباید واکسن شوند؟

در مریضی حاد همراه با تب (بالای 38.5 درجه سانتیگراد) که ضرورت به تداوی دارد، باید واکسیناسیون به تعویق بیفتد. اشخاصی که به یک جزء از ترکیبات واکسن حساسیت دارند، نباید واکسن شوند. در مورد موارد استثناء داکتر به شما اطلاع رسانی می‌کند.

تجرباتی در مورد تجویز واکسن زوستر برای زنان حامله یا شیرده وجود ندارد، به همین دلیل باید برای احتیاط از واکسیناسیون اجتناب شود (واکسن صرفاً از سن 50 سال به بالا قابل تطبیق است).
واکسیناسیون در مورد اشخاصی که در آن‌ها مرض زوستر قبلاً ظاهر شده است، توصیه نمی‌شود. همچنان تداوی التهاب عصبی زوستر موجود از طریق واکسیناسیون ممکن نیست. البته در صورت ضرورت می‌توان واکسیناسیون را در یک وقت دیگری در آینده انجام داد. داکتر شما می‌تواند در این مورد به شما مشوره بدهد.

رفتار بعد از واکسیناسیون

شخص واکسن شده کدام ضرورت به مراقبت خاصی ندارد، اما ظرف مدت 3 روز بعد از واکسیناسیون باید از فشارهای جسمانی غیر معمول اجتناب شود. در مورد اشخاصی که مستعد عکس‌العمل‌های دستگاه گردش خون هستند یا در مورد آن‌ها حساسیت‌های عاجل آشکار شده است، باید قبل از واکسیناسیون داکتر در این مورد به جریان گذاشته شود. به علت وقوع گاه به گاه حملات ضعفیت باید واکسیناسیون در صورت ضرورت در حالت درازکشیده صورت بگیرد.

عکس‌العمل‌های عمومی و موضعی احتمالی بعد از واکسیناسیون

بعد از واکسیناسیون ممکن است ضمن مصونیت مورد نظر و در نتیجه محافظت در مقابل مرض در اشخاص واکسن شده، در محل تزریق واکسن در بسیاری از موارد (10 فیصد یا بیشتر اشخاص واکسن شده) سرخ شدن موقت یا ورم دردناک و سخت شدن و همچنان احساس گرمی ایجاد شود. این نشان دهنده مقابله عادی بدن با واکسن است. ضمن این ممکن است در محل تزریق واکسن خارش ایجاد شود (حدود 1 الی 10 فیصد)، بعضاً (0.1 الی 1 فیصد) غدد لنفاوی مجاور متورم می‌شوند. در بسیاری از موارد دردهای عضلی و سردردی، خستگی، تب و لرزه و تب و همچنان مشکلات معده و روده (احساس تهوع و استفراغ، دل دردی) راپور می‌شوند. در صورتی که همزمان واکسن پنوموکوک 23 ظرفیتی تزریق شود، امکان بروز تب و تب و لرزه بیشتر خواهد بود. بعضاً دردهای مفصلی بروز پیدا می‌کنند. بعضاً حملات ضعفیت بلافاصله بعد از (یا حتی قبل از) واکسیناسیون به حیث عکس‌العمل روانی به وارد کردن سوزن در جلد رخ می‌دهند که این حملات ممکن است در مرحله به هوش آمدن بطور موقت با اختلالات بینایی، احساسات ناخوشایند و غیر معمول بدن یا حرکات غیر ارادی همراه شوند (به «رفتار بعد از واکسیناسیون» نیز مراجعه کنید). معمولاً عکس‌العمل‌های متذکره موقتی هستند و به سرعت و بدون عوارض مجدداً برطرف می‌شوند.

آیا احتمال مشکلات واکسیناسیون وجود دارد؟

مشکلات واکسیناسیون عوارض بسیار نادر و بالاتر از حد عادی عکس‌العمل به واکسیناسیون هستند که به وضعیت صحی شخص واکسن شده به وضوح لطمه می‌زنند. بعد از تزریق واکسن زوستر نوترکیب به ندرت عوارض جلدی در ارتباط زمانی با واکسیناسیون و همچنان عکس‌العمل‌های آلرژیک، از جمله جوش جلدی یا کهیر مشاهده شد. همانند همه موارد دیگر واکسیناسیون ممکن است بعد از تزریق این واکسن در بعضی موارد نادر از عکس‌العمل‌های عاجل آلرژیک گرفته تا شوک نامحتمل نباشد.

مشاوره در مورد عوارض جانبی احتمالی ذریعه داکتر تزریق کننده

در تکمیل این ورق رهنما، داکتر شما یک جلسه توجیهی برای شما برگزار می‌کند. چنانچه بعد از واکسیناسیون علایمی ظاهر شوند که بالاتر از عکس‌العمل‌های موضعی و عمومی متذکره در فوق باشند که به سرعت برطرف می‌شوند، بدیهی است که داکتر تزریق کننده واکسن برای مشاوره نیز در خدمت شماست.
شما به شرح ذیل به داکتر تزریق کننده واکسن دسترسی دارید:

رضایت خط

جهت انجام واکسیناسیون علیه مرض زونا (زوستر) – با واکسن غیر فعال
(فورمه‌هایی نیز همراه با کاپی آن جهت امکان تسلیم نسخه کاپی به شخص واکسن شده یا اشخاص دارای حق حضانت او بر بنیاد قانون حق مریضان در دسترس قرار دارد.)

نام شخص واکسن شده _____

تاریخ تولد _____

من مندرجات ورق رهنما را ملاحظه نموده و ذریعه داکتر خود در جلسه گفتگو بطور مفصل در مورد واکسیناسیون توجیه شده‌ام.

- من دیگر سوال ندارم.
- من رضایت خود را در مورد واکسیناسیون پیشنهاد شده علیه زونا با واکسن غیر فعال اعلان می‌کنم.
- من مخالفت خود را با واکسیناسیون اعلان می‌کنم. به من در مورد تبعات احتمالی مخالفت با این واکسیناسیون اطلاع رسانی شد.

توضیحات: _____

مکان، تاریخ: _____

امضای داکتر

امضای شخص واکسن شده

سلب مسئولیت

نسخه اصل (06/2018) ورق رهنما با جواز خیرخواهانه انجمن ثبت شده صلیب سبز جرمنی برای موسسه روبرت کخ ترجمه شد. متن جرمنی ملاک است؛ برای اشتباهات احتمالی ترجمه و به‌روز بودن ترجمه موجود در صورت تجدید نظر در نسخه اصل به لسان جرمنی در آینده هیچ گونه مسئولیتی تقبل نمی‌گردد.

نام

واکسیناسیون
علیه مرض زونا
- با واکسن غیر فعال

قبل از انجام واکسیناسیون معلومات ذیل جهت تکمیل درخواست می‌شوند:

1. آیا شخصی که باید واکسن شود در حال حاضر صحتمند است؟

بلی خیر

2. آیا در مورد شخصی که باید واکسن شود، کدام حساسیتی تشخیص داده شده است؟

بلی خیر

در صورتی که بلی، کدام نوع حساسیت

3. آیا در شخصی که باید واکسن شود، بعد از واکسیناسیون قبلی عوارض آلرژیک، تب بالا یا عکس‌العمل‌های غیر عادی دیگر ظاهر گردید؟

بلی خیر

اگر می‌خواهید در مورد واکسیناسیون علیه مرض زونا بیشتر بدانید، از داکتر تزریق کننده واکسن سوال کنید!

لطفا در وقت واکسیناسیون کتابچه واکسیناسیون را با خود بیاورید!